

Staten og Den norske kirke – Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans:

Type høringsinstans

- Kommune
- Menighetsråd/kirkelig fellesråd/bispedømmeråd
- Prost/biskop
- Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- Annen offentlig instans
- Annen privat instans

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Svar:

2. Den norske kirke som statskirke:

- Bør fortsette
- Bør avvikles
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- Grunnloven
- Egen kirkelov vedtatt av Stortinget
- Lov om trossamfunn
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- Gjennom medlemsavgift
- Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- Offentlig finansiering uten medlemsavgift
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- Valgordningene bør være som i dag
- Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttede organer
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelle andre ordninger:

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

- Ingen tillegg
- De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene
- Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget
- Det humanistiske verdigrunnlaget
- At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelt annet:

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellesråd)
- Kommunen
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret
- Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

Forslag til vedlegg til hørings svar fra Bodø domkirkes Menighet

Generelle synspunkt

Den norske kirke er en viktig kulturbærende samfunnsinstitusjon som formidler verdier og livstolkning til store deler av det norske folk. For oss er det et overordnet mål at en framtidig revisjon av dagens kirkeordning bidrar til å styrke vår kirkes muligheter til å fungere som en åpen, inkluderende og landsdekkende folkekirke med bred oppslutning og en demokratisk forankret styringsstruktur. Det er også et mål å bidra til gode rammebetingelser for andre tros- og livssynssamfunn i Norge, og at eventuell urettmessig forskjellsbehandling mellom trossamfunn og mellom medlemmer av ulike trossamfunn blir opphevet.

Etter en samlet vurdering, vil vi anbefale en videreføring av den utvikling som ble påbegynt i forrige århundre som kjennetegnes av en gradvis organisatorisk løsrivelse mellom Den norske kirke og staten. Denne kirkepolitiske linje har vært retningsgivende for kirkelige reformer fra 1970-tallet, og ble videreført av et samlet Storting i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr 40 (1980-81) Om stat og kirke.

Vi mener at det fortsatt vil være uheldig med for kategoriske tradisjonsbrudd på dette samfunnsområdet. Det vil samtidig være ønskelig å videreføre denne gradvise reformprosess i forhold til nåværende lovgivning. Vi er uenig med utvalget i at vi har kommet til veis ende med å utvikle kirkeordningen innenfor en form for statskirkelig grunnkonstruksjon.

De områder som vi mener nå peker seg ut for reformer og økt kirkelig selvstendighet er først og fremst områder som knytter seg til ytre rammebetingelser; økonomi, tilsettingsordninger (biskoper og proster) og organisering (enheter og arbeidsgiverforhold).

Vi ønsker at Den norske kirke fortsatt gis en forankring i Grunnloven, men mener det bør gjøres noe mer vidtgående endringer av grunnlovsparagrafene enn i Gjønnnesutvalgets modell 1. Vi deler Gjønnnesutvalgets religionspolitiske vurderinger som understreker prinsippet om likebehandling av tros- og livssynssamfunn, samtidig som det fastholdes at nåværende statskirkeordning ikke er i strid med dette. Vi er også enig med utvalgets flertall om at det fortsatt finnes et forbedringspotensiale på dette området. Vi mener dette kan imøtekommes ved en gjennomgang og justering av GL § 2, 12 og 16. Dette bør kunne gjøres uten at relasjonen til staten oppheves, men likevel mer omfattende endret enn Gjønnnesutvalgets modell 1.

Styringsstruktur

I tillegg til disse overordnede synspunkter på stat-kirkespørsmålet, vil domkirkens menighetsråd fremheve noen hovedanliggender når det gjelder Den norske kirke særskilt. For oss er det et overordnet mål at en framtidig revisjon av dagens kirkeordning bidrar til å styrke Den norske kirkes muligheter til å fungere som en åpen, inkluderende folkekirke med bred oppslutning og en demokratisk forankret styringsstruktur.

For å sikre en forsvarlig lokalkirkelig forvaltning bør dagens ordning med felles styringsorganer for flere sokn i én kommune utvikles videre til også å kunne omfatte sokn i flere kommuner. Modeller for interkommunalt kirkesamarbeid må utredes nærmere.

Vi ser det som en forutsetning for en framtidig, velfungerende kirkelig organisasjon at det etableres et enhetlig arbeidsgiveransvar for alle lokalkirkelig tilsatte på et nivå som er nær menigheten, men samtidig stort nok til å sikre en profesjonell ivaretagelse av arbeidsgiveransvar og ledelse. Et slikt lokalkirkelig forvaltningsnivå på et nivå over soknet, vil kunne imøtekomme disse hensyn. Den kirkelige arbeidsgiverpolitikken må videre tuftes på allmenne verdier som sikrer åpenhet, likebehandling og et trygt og utviklende arbeidsmiljø. Menighetsrådet vil advare mot en løsning slik Gjønnesutvalget antyder der arbeidsgiveransvaret legges nasjonalt. Selv om modellen åpner for at deler av arbeidsgiveransvaret kan delegeres til lavere nivå, mener vi at dette vil være en svært uheldig løsning. Å bli fratatt arbeidsgiveransvaret for de tilsatte vil i sterk grad svekke den lokale kirkes nåværende selvstendighet. For de tilsatte vil avstanden opp til den ansvarlige arbeidsgiver bli uhensiktsmessig lang. Dette vil både kunne skape store forsinkelser og bidra til pulverisering av ansvar i viktige personalmessige og arbeidsmiljørelaterte saker. Modellen antas også å være lite i tråd med den generelle utviklingen på dette området.

Framtidig finansieringsordning

Hovedutfordringen for en framtidig endret finansieringsordning er å få til en bedre sikring av Den norske kirkes driftsnivå over hele landet. Som foreløpig vurdering vil vi anse det som naturlig at ordningen med en kombinasjon av statlige og kommunale tilskudd videreføres. Vår erfaring er at et kommunalt økonomisk engasjement er viktig for lokalkirkens legitimitet og har gjort relasjonene mellom kommune, befolkning og kirke sterke.

Vårt menighetsråd er skeptisk til medlemsavgift. Hovedbegrunnelsen for dette er at vi er redd en avgift vil svekke folkekirken og påvirke Den norske kirke i retning av en "foreningskirke". Vi er samtidig opptatt av ordninger

som kan legge til rette for at det enkelte kirkemedlem kan gi økonomiske bidrag til kirkens virksomhet på frivillig grunnlag.

Gravferdsforvaltningen

VI mener at den lokale kirke fortsatt bør ha ansvar for gravferdsdriften og forvaltningen. Slik den praktiseres hos oss og i god forståelse med kommunen og andre tros- og livssynssamfunn ser vi ingen grunn til å endre denne praksisen. Hos oss fungerer dette godt, og vår erfaring er at vårt arbeid på dette feltet er med på å gi kirken legitimitet i samfunnet og god kontakt med befolkningen.

Kirkelig demokrati

Det bør være et mål å styrke det kirkelige demokrati og øke valgdeltakelsen. Det kirkelige demokrati bygger på soknet som grunnhet og ivaretas ved lokalt forankrede valg til styrende organer. Det er nødvendig å gjennomtenke demokratiforståelsen og kritisk vurdere sammensetning av kirkelige råd i dag når det gjelder forholdet mellom tilsatte og demokratisk valgte. En styrking av den lokale kirkes handlekraft (blant annet gjennom større ansvar for ansatte og virksomhet) vil etter vår oppfatning være det viktigste bidrag til å styrke valgdeltakelsen og den demokratiske forankring av Den norske kirke.

Samlet arbeidsgiveransvar

Kirkeloven av 1996 tydeliggjorde soknets selvstendig rettslig status, og ga menighetsrådet og fellesrådet myndighet til å opptre på soknets vegne i forholdet til soknets oppgaver og ansvar, inkludert arbeidsgiveransvaret. Vår lokale erfaring er at dette var et riktig valg, som har gitt ny giv til den lokale kirkelige aktivitet, og bidratt til at det lokale kirkestyret har fått en sterkere identitet som selvstendig virksomhet. Vi understreker viktigheten av at denne lokale selvstendigheten videreføres i en framtidig kirkeordning. Den største utfordring i nåværende kirkelovgivning når det gjelder organiseringen av arbeidsgiveransvaret i Den norske kirke, er det oppdelte virksomhetsansvar og det oppdelte arbeidsgiveransvar for ulike grupper tilsatte.

Økte ressurser og helhetlig økonomistyring

Den norske kirke må, uansett hvilken relasjon kirken har til staten, ha en finansieringsordning som sikrer at kirken fortsatt kan være landsdekkende. Det må videre tilstrebes at en unngår en utvikling der finansieringsordningen

medvirker til at mennesker av økonomiske grunner unnlater å bruke kirkens tjenester.

Domkirkens menighetsråd mener at disse hensyn i hovedsak er sikret ved nåværende finansieringsordning. Det er ønskelig å videreføre de beste elementene som ligger i nåværende ordning ved finansiering gjennom kommunen. I praksis betyr det at vår lokale kirke er en aktiv part i gjennomføringen av kommunens politikk gjennom blant annet vårt arbeid med diakoni og kirkekultur. Det gir vår kirke stor legitimitet lokalt.

Vi mener at en fortsatt offentlig finansiering av Den norske kirkes grunnleggende virksomhet bør beholdes, gjerne i form av en allmen livssynsavgift etter italiensk eller islandsk modell.